

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 58 hallituksen esityksen johdosta laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 19 §:n väliaikaisesta muuttamisesta ja elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunta on 15 päivänä lokakuuta 1993 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi edellä tarkoitetun hallituksen esityksen n:o 198.

Valiokunta on käsitellyt tässä yhteydessä eduskunnan valiokuntaan 23 päivänä huhtikuuta 1993 valmistelevasti käsiteltäväksi lähettämän ed. Laineen lakialoitteen n:o 19 laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta sekä eduskunnan valiokuntaan 12 päivänä marraskuuta 1993 valmistelevasti käsiteltäväksi lähettämän ed. Linnainmaan lakialoitteen n:o 50 laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 47 §:n muuttamisesta ja elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta.

Valtiovarainvaliokunnan asettamassa verojaostossa, joka on valmistellut mietinnön valiokuntaa varten, ovat olleet kuultavina lainsäädäntöneuvos Tarja Jääskeläinen valtiovarainministeriöstä, ylitarkastaja Sirpa-Liisa Venesjärvi verohallituksesta, osastopäällikkö Tero Honkavaara Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitosta, apulaisosastopäällikkö Hannele Ranta-Lassila Keskuskauppakamarista, lakimies Mikael Söderlund Suomen Yrittäjien Keskusliitosta, johtaja Erkki Kontkanen Suomen Pankkiyhdistyksestä, osastopäällikkö Pekka Heikkilä Säästöpankkiliitosta, varatuomari Jouko Jormalainen Osuuspankkien Keskusliitosta sekä toimitusjohtaja Jussi Järventaus Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitosta. Lisäksi Pientellisuuden Keskusliitto on antanut asiasta kirjallisen lausunnon.

Hallituksen esitys ja aloitteet

Elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 19 §:ään väliaikaisesti lisätyn säännöksen mukaan talletuspankkien ja luottolaitosten veronalaiseksi tuloksi ei lueta verovuosina 1992 ja

1993 kirjanpidossa tuloksi lukematta jätettävien niin sanottujen järjestämättömien saamisten korkoja. Hallitus ehdottaa tämän säännöksen voimassaoloaikaa jatkettavaksi siten, että järjestämättömien saamisten korkoja ei luettaisi veronalaiseksi tuloksi myöskään vuosilta 1994 ja 1995 toimitettavissa verotuksissa.

Elinkeinotulon verottamisesta annettuun lakiin lisättiin vuonna 1989 väliaikaisesti säännös, jonka mukaan suomalaisen yhteisön ulkomailta saama osinko on Suomessa verovapaata tuloa, jos Suomen ja vieraan valtion välillä on voimassa verosopimus, jonka mukaan toisesta sopimusvaltiosta maksetut osingot ovat Suomessa verosta vapaat samoin edellytyksin kuin suomalaisen yhteisön toiselle suomalaiselle yhteisölle maksamat osingot. Säännöksen voimassaoloaikaa, joka alun perin koski verovuotia 1990 ja 1991, on sittemmin jatkettu siten, että sitä sovelletaan myös vuosilta 1992 ja 1993 toimitettavissa verotuksissa. Hallitus ehdottaa voimassaoloaikaa jatkettavaksi edelleen siten, että sitä sovellettaisiin vuosilta 1994—1996 toimitettavissa verotuksissa.

Lakialoitteeseen n:o 19 sisältyvän lakialoitteen mukaan alkoholimenojen vähennysoikeus poistettaisiin kokonaan.

Lakialoitteeseen n:o 50 sisältyvän 1. lakiehdotuksen mukaan kirjanpitolain 16 a §:ssä säädetyt pakolliset varaukset säädettäisiin vähennyskelpoisiksi tuloverotuksessa ja 2. lakiehdotuksen mukaan yhteisöt voisivat vuonna 1994 siirtää suoraan sidottuun omaan pääomaan sen osan siirtymävarauksesta, joka on muodostettu palkkojen perusteella.

Valiokunnan kannanotot

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotuksia tarpeellisina ja puoltaa niiden hyväksymistä.

Valtiovarainvaliokunta on hallituksen esitystä n:o 203/1992 vp koskevassa mietinnössään n:o 76/1992 vp edellyttänyt, että hallitus selvittää pikaisesti ja antaa eduskunnalle esityksen, jossa pakolliset varaukset säädetään verotuksessa vähennyskelpoisiksi. Valiokunta toteaa, ettei sanottu eduskunnan hyväksymä ponsi ole johtanut lainsäädäntötoimenpiteisiin. Käsitteltävänä olevan hallituksen esityksen käsittelyn yhteydessä on useilta asiaintuntijatahoilta kiinnitetty vakavaa huomiota tähän ongelmaan, jota käsitellään myös lakialoitteessa n:o 50. Valiokunnan esityksen mukaan asiaa koskeva lainmuutos edellyttää hallituksen valmisteluun perustuvaa esitystä eduskunnalle.

Valiokunta edellyttää, että hallitus saattaa välittömästi päätökseen pakollisten varausten verokohtelua koskevan valmistelutyön ja että asiaa koskeva hallituksen esitys annetaan siten, että se voidaan käsitellä vuoden 1994 valtiopäivien keväistuntokaudella.

Elinkeinotulon verottamisesta annettua lakia muutettiin vuoden 1993 alusta siten, että ns. johtajavakuutusten vakuutusmaksut eivät enää ole vähennyskelpoisia yritysverotuksessa. Johtajavakuutuksella tarkoitetaan henkivakuutusta, jossa vakuutettuna on yrityksessä toimiva, yleensä johtavassa asemassa oleva henkilö ja vakuutuksen ottajana samoin kuin edunsaajana on yritys. Vakuutettu henkilö voi olla myös yrityksen kokonaan tai osittain omistava yhtiömies tai osakas. Muutostarvetta perusteltiin hallituksen esityksessä n:o 203/1992 vp lähinnä sillä, että tällaisten vakuutusten liittyminen yrityksen elinkeinotoimintaan on useissa tapauksissa epäselvä. Johtajavakuutuksia todettiin hallituksen esityksen mukaan käytetyn myös pelkkänä veron minimointiin tähtäävänä tuloksentasauskeinona.

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 1993

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Saari, varapuheenjohtaja Luttinen, jäsenet Heikkinen, Hämäläinen, Jokiniemi, Kallis, Laaksonen, Lahtinen,

nona. Valiokunta toteaa, että edellä tarkoitettu muutos aiheuttaa kohtuuttomia ongelmia niissä tapauksissa, joissa ei ole kysymys edellä tarkoitetuista veronkiertotapauksista. Siten yrityksen avainhenkilön kuoleman varalta yritykselle otetun vakuutuksen maksu ei ole vähennyskelpoinen, vaikka asianomaisen henkilön kuoleman johdosta yritykselle suoritettava kuolemantapaussumma on yritykselle täysin veronalainen. Tätä lopputulosta ei valiokunnan käsityksen mukaan voida pitää yleisten verotusta koskevien periaatteiden mukaisena.

Valtiovarainministeriö on valtiovarainvaliokunnan verojaostolle 3 päivänä marraskuuta 1993 antamassaan kirjallisessa lausunnossa todennut edellä selostetun epäsymmetrisyyden ja katsonut, että olisi tärkeää saattaa lainsäädännön kehittämistarve selvittettäväksi normaalissa lainsäädännön valmisteluprosessissa valtiovarainministeriössä.

Valiokunta edellyttää, että ns. johtajavakuutuksen verotusta koskeva valmistelutyö saatetaan pikaisesti loppuun ja että asiaa koskeva hallituksen esitys annetaan välittömästi valmistelutyön päättyttyä.

Käsitlemiensä aloitteiden suhteen valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset hyväksyttäisiin muuttamattomina.

Samalla valiokunta, jonka käsittelyn pohjana on ollut hallituksen esitys, ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:ot 19 ja 50 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Lahti-Nuuttila, Luukkainen, Ryynänen, Sasi, Savolainen, Turunen ja Vihriälä sekä varajäsenet Ala-Nissilä (osittain), Apukka, Backman, Enestam, Saastamoinen ja Savela (osittain).